

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ภาวะสุขภาพ และแรงสนับสนุนทางสังคม
กับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุแขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

นาง มธุรส จันท์แสงศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2540
ISBN 974-636-917-2
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕ ๙๗๕๘๙๓๓๒

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS,
PERCEPTION OF HEALTH STATUS, SOCIAL SUPPORT AND
ACTIVITIES OF ELDERLY IN RONGMUANG SUB-DISTRICT,
PATHUMWAN, BANGKOK METROPOLIS

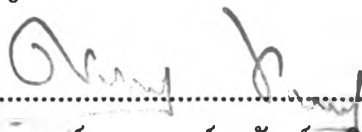
Mrs. Mathuros Junsangri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science
Nursing Administration Program
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1997
ISBN 974-636-917-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ภาวะสุขภาพ
และแรงสนับสนุนทางสังคม กับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ
แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
โดย นางมธุรส จันทรแสงศรี
ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชญากรณ์ มูลศิลป์

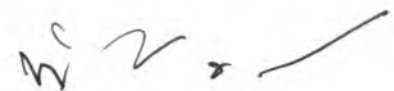

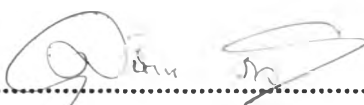
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชญากรณ์ มูลศิลป์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ ศลโกสม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

มธุรส จันทรแสงศรี : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ภาวะสุขภาพ และแรงสนับสนุนทางสังคม กับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุแขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, PERCEPTION OF HEALTH STATUS, SOCIAL SUPPORT AND ACTIVITIES OF ELDERLY IN RONGMUANG SUB-DISTRICT, PATHUMWAN, BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. พิชญารณ มุลศิลป์, 110 หน้า. ISBN 974-636-917-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุแขวงรองเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ภาวะสุขภาพและแรงสนับสนุนทางสังคม กับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในแขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 143 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในเดือนกุมภาพันธ์ 2540 ด้วยการสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ภาวะสุขภาพ และแรงสนับสนุนทางสังคมกับการปฏิบัติกิจกรรมผู้สูงอายุ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์การจรณ (contingency coefficient) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติโดยสถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) ที่ระดับ .05

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้สูงอายุมีการปฏิบัติกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการในระดับปานกลาง แบบเป็นทางการในระดับน้อย และการปฏิบัติกิจกรรมโดยรวมในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และพบว่า อายุ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมโดยรวมของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วน เพศ สถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ
3. การรับรู้ภาวะสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
4. แรงสนับสนุนทางสังคมของผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ภาควิชา ..... คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา ..... การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติ ๒๐๐
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C886366 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: ELDERLY / HEALTH PERCEPTION / SOCIAL SUPPORT / ACTIVITIES

MATHUROS JUNSANGSRI: RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, PERCEPTION OF HEALTH STATUS, SOCIAL SUPPORT AND ACTIVITIES OF ELDERLY IN RONGMUANG SUB-DISTRICT, PATHUMWAN, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR: ASSIST. PROF. PICHAYAPORN MOOLASILPA Ph.D. 110 pp. ISBN 974-636-917-2.

The purpose of the study were to investigate activities of the elderly in Rongmuang Sub-District, Pathumwan, Bangkok Metropolis, and to dertermine the relationships between activities and the following three factors: personal factors, health perception and social support. The subject were 143 elderly persons who were 60 years old and over, selected by a simple random sampling technique. The instrument used in data collection was a set of question concerning personal factors, health perception, social support and activities, both informal activities and formal activities of the elderly. The data was collected by a interview technique, in Febuary 1997. Chi-square test was used to determine the relationships between personal factors, health perception, social support and activities of the elderly.

The major results of this study were as follows:

1. Activities of the elderly and informal activities were in the moderate level, and formal activities were in low.
2. There were significant relationships between age, education level, incomes and informal activities of the elderly at the .05 level. There were significant relationships between age, incomes and activities of the elderly at the .05 level. The other personal factors sex and marital status did not correlation with activities.
3. There was a significant relationship between health perception and activities of the elderly at the .05 level.
4. There was a significant relationship between social support and activities of the elderly at the .05 level.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชญาภรณ์ มุลศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ สละเวลาอันมีค่ายังตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โททกานนท์ ประธานกรรมการ ควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขจนวิทยานิพนธ์สำเร็จลงได้ด้วยดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ ศลโกสม ที่ได้สละเวลาและกรุณาให้คำแนะนำในเรื่องสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผ่าน บาลโพธิ์ ที่ช่วยแนะนำเรื่องภาษาอังกฤษ และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ ให้แก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน ที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้สูงอายุทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสมปอง คุณแม่สุภาณี วิริยะประสิทธิ์ พี่ๆ ทุกคนและน้องที่เป็นกำลังใจอันอบอุ่น และให้การสนับสนุนเสมอมา ขอขอบคุณ คุณพวงวรรณ จันทร์ตรี คุณมณี คุณประสิทธิ์ ร้อยเอกหญิงชลธิชา สงวนวงษ์ ปิยมิตรที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด พร้อมทั้งเพื่อนๆ ในกลุ่มวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ขอขอบคุณ น้องรักษิณา ทัศนุญะเจริญ ที่ช่วยพิมพ์วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ลงด้วยความอดทน

ในท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพจนา จันทรแสงศรี ผู้ที่ให้ความเอื้ออาทร ห่วงใย เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยมีความมานะ อดทน เพียรพยายาม และสนับสนุนด้านกำลังทรัพย์จนสำเร็จการศึกษา ตลอดจนให้การดูแลทูลถนอมลูกน้อยที่เป็นดวงใจ ด.ช. ณัฐ จันทรแสงศรี เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเอื้ออาทรเป็นอย่างยิ่ง

มธุรส จันทรแสงศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาของการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ทฤษฎีการสูงอายุ.....	9
ทฤษฎีกิจกรรม.....	12
ทฤษฎีการถอยห่าง.....	16
การรับรู้ภาวะสุขภาพ.....	17
แรงสนับสนุนทางสังคม.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ.....	26
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ.....	29
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การหาความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือ.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ การรับรู้ภาวะสุขภาพ แรงสนับสนุนทางสังคม.....	46
ตอนที่ 2 การปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ.....	56
ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ.....	60
ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพ กับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ.....	62
ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคม กับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ.....	64
5. สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	69
อภิปรายผลการวิจัย.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	81
รายการอ้างอิง.....	83
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ข้อมูลแขวงรองเมือง.....	92
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	97
ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	105
ภาคผนวก ง รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	108
ประวัติผู้วิจัย.....	110

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวน และร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตาม อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ของผู้สูงอายุ.....	46
2. จำนวน และร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตาม การรับรู้ภาวะสุขภาพเป็นรายข้อ.....	48
3. จำนวน และร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตาม การสนับสนุนทางสังคมรายข้อและรายด้าน.....	50
4. แหล่งที่ให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ จำแนกตามรายด้านและรายข้อ..	54
5. จำนวน และร้อยละของผู้สูงอายุในการปฏิบัติกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการ จำแนกตามระดับความถี่ในการปฏิบัติกิจกรรม.....	56
6. จำนวน ร้อยละของผู้สูงอายุในการปฏิบัติกิจกรรมแบบเป็นทางการ จำแนกตามระดับความถี่ในการปฏิบัติกิจกรรม.....	58
7. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ จำแนกตามแบบของการปฏิบัติกิจกรรม.....	59
8. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับการปฏิบัติกิจกรรม แบบไม่เป็นทางการ.....	60
9. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับการปฏิบัติกิจกรรมโดยรวม	61
10. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพ กับการปฏิบัติกิจกรรม แบบไม่เป็นทางการ.....	62
11. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพ กับการปฏิบัติกิจกรรมโดยรวม.....	63
12. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคมรายด้าน กับการปฏิบัติกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการ.....	64
13. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคม กับการปฏิบัติกิจกรรม แบบไม่เป็นทางการ.....	65
14. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคมรายด้าน กับการปฏิบัติกิจกรรมโดยรวม.....	66
15. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคม กับการปฏิบัติกิจกรรมโดยรวม.....	67

สารบัญภาพ

แผนภูมิที่	หน้า
1. กรอบแนวคิดในการทำวิจัย.....	35